

[Ole Bjørn Kraft.]

Spørgsmaal. Erfaringen viser imidlertid noget andet. Betingelserne for, at Udviklingen kunde være gaaet paa tilfredsstillende Vis, havde været for det første, at man ved Valget af Landstingsmænd havde set bort fra de almindelige her i Tinget gældende politiske Skillelinier, havde understreget Landstingets Karakter af en Repræsentation for særlige Interesser, for særlige Anskuelser, og derigennem havde tilført Rigsdagen en særlig Sagkundskab, som man nu ved det er uhyre vanskeligt at faa til at deltage i det politiske Arbejde. Dernæst burde Landstinget som en naturlig Konsekvens af, at det, om jeg saa maa sige, stillede sig uden for den politiske Kamp og følte sig som en sagkyndig Repræsentation for særlige Interesser, have opgivet sit Krav om fuld politisk Ligestilling med Folketinget. Til Gengæld kunde Tinget da have hævdet en Position, hvorved det efter min Opfattelse kunde have opnaaet en langt betydeligere Indflydelse, en langt stærkere Stilling i Forfatningen, end det har i Dag, en Position, hvorigennem det ogsaa kunde have udøvet en virkningsfuld Beskyttelse af Mindretallet, en Beskyttelse, som i høj Grad tiltrænges i vor nuværende Forfatning, nemlig hvis Landstinget havde besluttet sig til at kræve Ret til at lade Spørgsmaalet prøve ved et Valg for derefter at bøje sig for Valgets Resultat, altsaa det Standpunkt, som det ærede Medlem Hr. Christmas Møller omtalte et Eksempel paa under Forhandlingerne her i Gaar. Derved havde Tinget haft en langt større Mulighed for at udfylde en af sine Hovedopgaver, nemlig at beskytte Mindretallets Interesser, og derved havde Oppositionen haft en Mulighed for en Appel til Vælgerne, en Mulighed, som nu, efter min Opfattelse til Skade for den politiske Udvikling, alene administreres af Regeringen.

Men selv om disse Muligheder altsaa teoretisk var til Stede, har Erfaringerne vist, at de ikke er kommet til praktisk Udfoldelse, men Landstinget har faaet den Karakter, som jeg her indledningsvis har skildret. Ydermere har jo den politiske Udvikling vist, at de Krav, som stilles til Lovgivningsmagten, i høj Grad gør det ønskeligt, at den selv søger at styrke sine Muligheder for at løse de store økonomiske, finansielle og erhvervsmæssige Opgaver, som stilles den, Opgaver, som jo stiller saavel Rigsdagen som Regeringen over for Spørgsmaal, som man aldeles ikke havde tænkt

paa, dengang Tanken om den nuværende Forfatning blev til.

Paa dette Omraade har Regeringen ikke søgt at skabe et Forfatningsforslag i Overensstemmelse med Tiden. Man har ikke søgt at danne sig nogen Opfattelse af, hvorledes de virkelige Kræfter er i Nationen, og ikke søgt at gøre Forfatningen til, hvad den bør være, et virkeligt Udtryk for de Kræfter, som har Magt i Nationen. Derfor er det Forslag, som den har fremsat, og som er Basis for denne Forhandling, aldeles utilfredsstillende. Det er et Forslag, som har ligget i Skuffen siden Midten af det forrige Aarhundrede, det er blevet til paa en Tid, hvor Samfundet saa helt anderledes ud, end det gør i Dag, hvor de Krav, der blev stillet til Regering og Lovgivningsmagt, ikke nær kunde maale sig med de Krav, som stilles i Dag.

Der er ikke og bliver ikke gennem dette Forslag tilvejebragt den Overensstemmelse med Landets økonomiske og sociale Struktur, som Regeringsformen helst skulde have for at komme til at svare til Landets virkelige politiske Kræfter. Hvis der ikke skabes en saadan Overensstemmelse, hvis der er et saadant Modsætningsforhold til Stede mellem Forfatningen og Landets virkelige Tilstand, saa vil der altid være store Konfliktmuligheder til Stede, Konfliktmuligheder, som paa et eller andet Tidspunkt vil bryde ud og hemme den rolige og organiske Udvikling, som man maa ønske, ikke mindst set fra et konservativt Synspunkt.

Det nuværende Samfund er ikke det enkle, usammensatte Samfund, som eksisterede, da de Ideer, paa hvilke den nuværende Forfatning hviler, blev til. Vi ved, at det nuværende Samfund er et stærkt differentieret, stærkt udviklet Samfund med mægtige økonomiske og erhvervsmæssige Organisationer og Kræfter, der udøver en overordentlig stærk Indflydelse paa hele Landets Udvikling og ogsaa en stærk Indflydelse paa hele den politiske Udvikling i Landet. Der er ingen i denne Sal, som ikke ved, i hvor høj Grad de økonomiske Kræfter, som jeg her taler om, paavirker Stemningen ogsaa i denne Sal og udøver Indflydelse paa de Beslutninger, her træffes, men de udøver den Magt, de har, uden Ansvar, de er ikke delagtige i de Beslutninger, som her træffes. Jeg mener, det maa være Formaalet og i Overensstemmelse med den faktiske Udvikling, at man skabte en Forfatning, der gav en virkelig Repræsentation til de aandelige, økonomiske og er-